

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 006571
נספח: דף ממסכת כתובות

תלמוד

קטע שלא נלמד

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד – 100 נקודות
סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

למדו היטב את המשנה ואת סוגיית הגמרא שבנספח. היעזרו בפירוש רש"י. הסוגיה עוסקת בתובע שהוציא שטר חוב שבו נכתב שהנתבע לווה ממנו כסף, ובתגובה על כך הוציא הנתבע שטר חוב מאוחר יותר שבו נכתב שהנתבע לווה ממנו כסף. הדיון הוא בנוגע לגביית שני החובות. הערה: יש שלושה סוגי קרקעות – עידית (המשובחת ביותר), בינונית, זיבורית (הגרועה ביותר). חכמים תיקנו שכאשר המלווה בא לגבות את חובו מנכסי הלווה, הוא גובה מן הבינונית.

ביאור מילים: זיף – לווה, ללוות

ענו על כל השאלות 1-11.

1. "מתני' שניים שהוציאו... גמ' אתמר... וזה עומד בשלו".
 א. על פי דברי אדמון במשנה, מי אינו צריך לשלם, ומדוע? (6 נקודות)
 ב. "אתמר שניים שהוציאו שטר חוב זה על זה..."
 בנוגע לאיזו דעה במשנה נחלקו רב נחמן ורב ששת – בנוגע לדעת אדמון או בנוגע לדעת חכמים? נמקו את תשובתכם. (4 נקודות)
2. "דכולי עלמא... כי פליגי... רב נחמן סבר... ושקיל זיבורית".
 א. "דהוה גביה עידית" – אצל מי נחשבת הקרקע לעידית? הסבירו את תשובתכם. (5 נקודות)
 ב. "ואתא ההוא ושקיל זיבורית" – על מי מדובר, ומדוע הוא גובה את הזיבורית? (5 נקודות)
3. "ורב ששת אמר... בינונית דנפשיה קשקיל".
 הסבירו את דעת רב ששת. בתשובתכם פתבו, על פי רב ששת, מהו הדין ומהו הטעם לדין. (5 נקודות)
4. "ולרב נחמן מאי חזית... לא צריכא דקדים תבעיה".
 א. הסבירו את קושיית הגמרא על רב נחמן. (5 נקודות)
 ב. הסבירו את תירוץ הגמרא לקושיה זו. (5 נקודות)

5. "סוף סוף כי אתו למגבי בהדי הדדי קאתו אלא לא צריכא... בשל כל אדם הן שמין".
 על התירוץ "לא צריכא דקדים תבעיה" שהוזכר בשאלה 4, הקשתה הגמרא קושיה. בעקבות קושיה זו העמידה הגמרא את מחלוקת רב נחמן ורב ששת במקרה שלתובע האחד יש עידית ובינונית ולתובע האחר יש זיבורית.
 א. על פי רב נחמן, מה יגבה כל אחד מן התובעים, ומדוע? בתשובתכם התייחסו לשאלה אם יש הבדל מי מן התובעים יגבה תחילה. (6 נקודות)
 ב. דברי ה"שיטה מקובצת" שלפניכם נוגעים לדברי רב ששת. עיינו בהם, וענו על השאלה שאחריהם.
 "אית לן להדורי לקיים גבייה כדינה, והלכך אנו מגבין תחילה לבעל הזיבורית הבינונית, דהיינו הגבייה כדינא של כל בעל חוב, ומעתה הוויא ליה אפוכי מטרתא" (שיטה מקובצת, כתובות קי, ע"א).
 על פי רב ששת, מדוע בית הדין גובה תחילה מבעל העידית והבינונית ולא מבעל הזיבורית? (6 נקודות)

6. סיכום ביניים:
 העתיקו למחברתכם את הטבלה, וכתבו בכל משבצת אחד מן הדינים האלה: "שניהם גובים" אַן "שניהם לא גובים".
 (6 נקודות)

לאחד יש זיבורית ולאחר יש זיבורית	לאחד יש בינונית ולאחר יש זיבורית	לאחד יש זיבורית ולאחר יש זיבורית	
5.	3.	1.	רב נחמן
6.	4.	2.	רב ששת

7. "תנן וחכ"א זה גובה וזה גובה".
 הסבירו את קושיית הגמרא על רב ששת. (5 נקודות)
8. "תרגמה רב נחמן אליבא דרב ששת... ומ"ט דאדמון".
 א. "ה"ד אילימא ראשון לעשר... הא לא מטא זמניה".
 הסבירו את האוקימתא של הגמרא, וכתבו מדוע היא נדחתה. (6 נקודות)
 ב. "אלא ראשון לחמש... הא לא מטא זמניה ומ"ט דאדמון".
 הסבירו את האוקימתא של הגמרא, וכתבו מדוע היא נדחתה. (6 נקודות)

9. א. "לא צריכא... לא עביד איניש דיזיף ליומיה".
 הסבירו את התירוץ לקושיה על רב ששת. בתשובתכם פרטו מי סובר "עביד איניש דיזיף ליומיה" ומי סובר "לא עביד איניש דיזיף ליומיה". (6 נקודות)
- ב. עיינו בדברי "תוספות הרא"ש" שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.
 "עביד איניש דיזיף ליומיה. ולפי זה לא בעי לאוקמי שני לעשר אלא אפילו בסתם נמי, דסתם הלוואה שלושים יום, וליכא אפוכי מטרותא דזה יפרע למחר וזה לאחר שלושים יום" (תוספות הרא"ש, כתובות קי, ע"א).
 הסבירו בלשונכם את דברי "תוספות הרא"ש". בתשובתכם התייחסו למילים המודגשות בקו. (6 נקודות)
10. "רמי בר חמא אמר... וזה ראוי לגבות ואין לו".
 א. רמי בר חמא מתרץ את הקושיה של הגמרא על רב ששת בדרך אחרת. הסבירו את תירוצו. (5 נקודות)
 ב. "זה גובה וזה ראוי לגבות ואין לו" – מיהו הגובה, ומיהו הראוי לגבות ואין לו? (5 נקודות)
11. "אמר רבא שתי תשובות בדבר... קשיא".
 הסבירו את שתי הקושיות של רבא על התירוץ של הגמרא לדברי רמי בר חמא. (8 נקודות)

בהצלחה!